

Stórir útgrevstur við Eiðisvatn

Halda seg hava funnið leivdir frá fornari búseting

Ditlev Mahler, fornfrøðingur, sum stendur fyrri útgrevstrinum við Argisá við Eiðisvatn.

**Myndir: Kalmar
Orð: Jan**

Tað er nú ein mánaði síðani, at fornfrøðingar fóru undir útgrevstur við Eiðisvatn. Hesin útgrevstur er komin í lag í samstarvi millum Fornminnis-savnið og SEV. Orsøkin er tann, at SEV er farið undir sína vatnorkuúthygging í Eysturoynni og at ein partur av hesi ætlan fevnir um eina vatngoymslu. Byrging skal gerast við Eiðisvatn og hetta fer so at hava við sær, at ein stórir partur av økinum nærhendis núverandi vatnið verður lagdur undir vatn.

Tað hevur vist seg, at tað móguliga finnast leivdir frá fornari búseting eystanfyri vatnið, á einum stað, sum ber staðarnavnini Argisá og Argisbrekka.

Eftir ætlanini skal SEV leggja økið undir vatn á

heysti 1986. Men samstundis hevur SEV jattað at figgja ein útgrevstur, áðrenn økið verður sett undir vatn.

Hesin útgrevstur hevur nú varað í ein mánað og var Sosialurin á staðnum herfyri, har vit m.a. hittu leiðaran fyrri útgrevstrinum, Ditlev Mahler.

Ditlev Mahler er útbúgvinn fornfrøðingur frá Lærda Haskúlanum í Keypmannahavn og hevur hann áður arbeitt í Føroyum. Hetta var í 1983 og 84. Tá var hann við í útgrevstri í Miðvági.

8 fólk í arbeiði

Tá tað kom í ljósmála, at útgrevstur skuldi gerast við Eiðisvatn varð heitt á hann um at standa fyrri hesum arbeiðinum. Saman við tveimum øðrum fornfrøðingum, trimum fólki, sum eru undir útbúgving til fornfrøðing, teirra millum feroyingurin Vigdis Frydal og so einum

hjálparmanni, Joan Petur Ellingsgaard av Eiði, hevur Ditlev Mahler so roynt at leggja arbeiðið til rættis og fáa gongd á grevsturin.

Tiðin er rættiliga avmarkað. Tey fara at arbeiða fram til 1. september og um veðurlikkindini loyva ti, so verður helst eisini grivið longur út á árið við. Tá verður so avgjørt nær arbeiðið skal byrja aftur komandi ár.

Ditlev Mahler sigur, at tey vóna, at veðurgudarnir vera vil vildar, soleiðis, at tey klára at gera arbeiðið liðugt, áðrenn SEV skal brúka økið til vatngoymslu.

Staðarnavnini

Vit kunnu nú spyrja, hvi júst hetta økið er so áhugavert fyrri fornfrøðingum og hvi tað skal hava serstakan týðning fyrri søgu okkara!

Til tað sigur Ditlev Mahler, at ávisur áhugi

hevur verið vistur júst hesum økinum, ti hildið verður, at forn búseting kann hava verið her.

Tað fyrsta, sum fornfrøðingar og søgufólk hava bitið merki í eru stað-

Tilsamans 8 fólk luttaka í útgrevstrinum.

arnavnini Argisá og Argisbrekka. Staðarnavn so sum argi og ergi eru ikki óvanlig í Føroyum. Tey finnast umframt her við Eiðisvatn eisini í Suðuroynni, har er Ergisdalur, og eisini í Sandoyinni finna vit hetta navnið. Argir man helst eisini vera av sama uppruna.

Christian Matras, professari, hevur skrivað um hetta orðið og heldur hann, at tess uppruni er úr keltiskum máli. Hetta fær okkum so at hugsa um tíðina undan landnámi vikinga.

Hjáast Sverre Dahl fornfrøðingur hevur gjørt fleiri fornfrøðisligar kanningar og útgrevstir á plássum, har vit finna argi og ergi staðarnavn, so hevur tað ikki eydnast at tíðarfesta tess uppruna. Leivdir eru funnar á hesum plássum, men kortini hevur eingin tíðarfesting verið gjørlig.

»Sæter«

Orðið argi hevur somu

merking sum tað norska orðið »sæter«, ið er ein bústaður, sum er brúktur ein part av árinum og har ein hevur ansað neytum, sum hava gingið á beiti. Hetta hevur verið gjørt á økjum, sum vóru serliga vælegnað til tess.

Hesi »sæter« hava verið vanlig í Noregi og Sweits og »sini« í Grønlandi og Íslandi. Vit kenna hetta ikki frá tí vanliga landbúnaðinum í Føroyum, og er spurningurin, um tað yvirhøvi hevur verið her. Men orðið bendir á tað, og munna so tey fólk, sum eru komin til Føroya havt hesar iðir við sær. At tað so er horvið og hvi vita vit ikki í dag. Vit kunnu bert gera ymsar útleggingar út frá navninum. Men tað er ikki nóg mikið og tí verður nú hesin útgrevsturin gjørdur.

Roynt hevur verið at tíðarfesta pláss við staðarnavninum argi og ergi. Christian Madras tíðarfestir tað til vikingatíð,

Arbeitt verður miðvist og systematiskt. Her hava tey gjørt ein skurð uppá einar 40 cm.